

Előfizetési árak:

Egész évre 5 frt - kr.
Fél évre 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 25 kr.

Közlegyeknek, körjegyzőknek
és tanulóknak egész évre 4 frt.

Minden a lap szellemi részét illető
kérdéseknek a szerkesztőségbe (földi
szállás, papírhelyek stb.) - az
előfizetők, hirdetések és felhívás-
ok a kiadóhatalba, Huszár István
könyvkereskedésbe küldendők.

Halálra sebezve.

A Wekerle-kormány kiszendített!
Haláltusa egy álló hétig tartott hiába
biztatták a nagy beteg elvrokonai, kiknek
olyannyira érdekükben állott, hogy a
főrendiházban megsebzett miniszter-
elnököt megtartsák az életnek. Váltig azt
állították, hogy állapota súlyos ugyan, de
komoly aggodalomra azért nincsen ok.
Kedvezőbbnél kedvezőbb híreket bocsá-
tottak szárnyra a politikai nagybetegről,
mintha attól tartottak volna, hogyha su-
lyos helyzetének tudomására jut, siettetni
fogják halálát. A megvásárolt és drágán
fentartott szócsovéi a kormányt, a meg-
rekedésig eszítették szüntelen, azon hi-
szemben, hogy a vérvesszett, végvonag-
lásban levő áldozatba még életet lehel-
hetnek. Nem használt semmit.

A „Pester Lloyd” még e hét első
felében napról-napra azt hangsúlyozta:
„a helyzet jobbra fordult”, másnap „a
kormány kilátásai a legkedvezőbbek”, is-
mét később „az állapot jelentékenyen ja-
vult.” Egyszerre csak bekövetkezett a
katasztrófa. Eszerint bátran el lehet a
Wekerle-kormányról mondani, hogy —
javulásban halt meg.

De mortuus nil, nisi bene. Ezt tar-
tottuk volna mi is örömlünkben, hogy
megszabadultunk a kellemetlen lidé-
nyomástól, melyet a Csáky-Szilágyi rém,
közállapotainkra gyakorolt: ha a frisen be-
hantolt kormány meg nem érdemelte volna
bukását. De könnyelműen játszott az or-
szág közvéleményével, ellentétbe helyezte
magát a nép millióinak akaratával és azt
akarta volna elhitetni a világgal, hogy
az általa fenntartott, erőszakkal, pénzzel,
fortélylallyal bevásárolt, a választók sza-
badágának teljes letiprásával beszerzett
képviselőt egyúttal a nép hamisítatlan
meggyőződését is jelentik. Ezen ámitásért
megérdemli bukását, a fejedelmek és
a közvéleménynek ilyen csuf félrevezeté-
seért nem érdemli meg szánalmunkat.

E bukásból sokat tanulhatunk. Hogy
egy 175 szótöbbséggel rendelkező kor-
mány megbukik annak nincsen párja a
történelemben: de annak sem, hogy egy
kormány, mely a népképviselőkre támasz-
kodik, s a nép egyházi politikai meggyő-
ződésével teljesen homlokegyenest levő

nézeteket vall, s mégis 175 szótöbbség-
gel rendelkezik.

Ez mindenesetre csak azt mutatja,
hogy a piros, egészségesnek látszó alma
belülről férges, s mutatja, hogy az ural-
kodó, trónjának magaslatához megfelelő
áttekintéssel nem hagyja magát a kül-
szin által félrevezetni, és népének óha-
ját az alkotmányos jogok legszigorúbb
szemeltartásával győzelemre juttatja.

Mert mit is kívántak a királytól?
Miben bukkott meg a Wekerle-kormány?
— Abban, hogy a törvényhozás egyik
tényezője, a főrendiház leszavazta a kor-
mány politikáját. Ezért boszút állandó
rajta, a kabinet most annyi gróf vagy
báronak kinevezését hozta javaslatba, a
hány elégséges a főrendi ellenzék lesza-
vazására. Ez nemcsak a legnagyobb szá-
túra a magyar főnemesség ellen, melyet
zsidókkal, bankárokkal, börtönzárakkal
akartak volna megfeleltetni, hanem egyúttal
a legnagyobb politikai immoralitás is
egyszersmind. Mert megnyitotta volna
utját annak, hogy valahányszor a jövőben
bármilyen kormány nem remél többséget
a főrendeknél, egyszerűen annyi gróf
meg báró kineveztetését hozza javaslatba,
ahány szükséges, hogy terveivel felülke-
rekedjék.

Ez az eljárás a legnyomorultabb in-
zultus a magyar főrendeknek, és csak
simítottabb kiadása azon mélyen megszé-
gyenítő utcai jelenségeknek, melyek a
főrendiház utóbbi szavazása alkalmával
a Muzeumkertben és kin a rácszaton
kívül felmerültek.

A kormányválság azonban még egye-
zőre nem jelenti a katolikus egyházpo-
litika teljes diadálát. Csak annyit jelent,
hogy a felség nem engedi a közvélemény
nyílt aurelesapásával felülkerekedni a ki-
sebbség vásáros bódé szónokait. Rank
most súlyos feladat vár. Feladat, hogy
nyilvánosságra hozza a nép valódi aka-
ratát, hogy nyilvános, minél gyakoribb
népgyűléseken megnyilatkoztassuk, hogy
csakugyan Magyarország közvéleménye az,
mi a főrendiházban minden ellenséges
erőfeszítés dacára érvényre jutott; hogy
ország-világ is lássa, miszerint csakugyan
a nép akarata az, mi Bécsben a We-
kerlekormányt megadta a halálos döfést.

Azert az egyházpolitika kárhözta-
rára tartandó népgyűlések soha sem vol-

tak annyira szükségesek, mint éppen e
napokban és soha kedvezőbb auspiciumok
között meg nem indultak, mint midőn
részleges győzedelmünk lelkesítő híre
újabb bátorságot önt a küzdő csapatokba.

A nagytapolcsányi népgyűlés.

Leikes örömmel jelentjük, hogy a nagy-
tapolcsányi kath. népgyűlés rendező bizott-
sága által szétküldött meghívók várokozson
felüli lelkesedést kellettek megyszerte. A
posta szakadatlanul hozza a csatlakozást je-
lentő leveleket, melyek egytől-egyig fényes
tanúságot tesznek íróik lángbuzgalmáról
egyrészt, másrészt pedig a legfényesebb si-
kerrel kecsegtetik a rendezőbizottságot. Iz-
letetől hadd álljon itt egy felső nyitrame-
gyei nagybirtokos és cs. és k. kamarás le-
velelő egy részlet:

„... Életem egyik főbűszkesége leend,
ha csekély közreműködésem folytán s Isten
és királyunk akaratával győztesen felkiált-
hatunk, hogy győztünk! Szent az ügy, mert
hitvallók hitetlenek ellen küzdenek, kiknek
száma tán nagyobb, s kik Luthernek anyja-
hoz intézett ama szavait követik, miszerint
sokkal könnyebb reformált vallásban élni,
de sokkal szebb, könnyebb és üdvösebb a
kath. vallásban meghalni. Mar pedig én
— kinek ősei mindenkor az egyedül üdvö-
zítő kath. vallásnak hívei voltak — szigo-
ruan ragaszkodom szent vallásom dogmáihoz,
s azoknak tölem telhető megvédéséhez, míg
a mindenható szent kegyelme eltetend.”

A rendező bizottság tagjai ilyen és
hasonló levelek hatása alatt a legnagyobb
buzgalommal végzik munkájukat, mert lehe-
tetlennek tartják, hogy lelkes ügyeketüket
fényes siker ne koronázza. A hatósági en-
gedély is ki van par eszközölve. Fel tehát
jun. 10-ére Nagytapolcsányba!!

Trencsén sz. kir. város kegyurasága.

Kardoss Gusztáv apát-plebános elhun-
yával üresedésbe jöven a trencseni plebania,
annak újabb való betöltése naprendre ke-
rült. Nem tehetjük, hogy ez alkalommal
újabb szóba ne hozzuk a már ismételtén
vitatt kérdést, azt t. i. hogy a kath. ple-
bános megválasztása s a püspöknek való
bemutatása jog és méltanyosság szerint Tren-
csénben kit illet meg?

A felelet magában egyszerűnek látszik,
amennyiben maga a város régi, még Zsig-

mond királytól 1434-ben nyert és pedig a
főkegyuri jogon sarkaló privilegiummal fogva
a kegyuraságnak birtokosa s az ilyen sz.
kir. városokban az ügyeket s így a patroná-
tust is vagy a törvényhatósági bizottság,
vagy pedig — mint Trencsénben is — a
képviselőtestület intezi.

Ennyiben egyszerű a felvetett kérdésre
a felelet. A mi ellenben nem oly egyszerű
és magától értődő ebben a dologban, az az,
hogy egy a városi közgyűlés által 1877. apríl
hó 26-án hozott határozatnál fogva Tren-
csén sz. kir. város képviselőtestülete a ta-
pok felekezeti különbsége nélkül választja a
róm. kath. plebánost. Legalább a 77-iki, a
papválasztást kizárólag a képviselőtestületre
átruházó közgyűlési határozatot így magya-
razzák Trencsénben.

Ebben a határozatban s eszerint való
eljárásban egy a jog s a méltanyosság hát-
ranyára érvényesülő abuzus nyilatkozik, melynek
ellenmond a kegyuraság természete;
ellenmondanak a városi kegyuraságra, mint
partikuláris egyházi jog fejleményre vonat-
kozó hazai pozitív intézkedések, melyek szerint
a sz. kir. városokban a kath. lelkes választás-
sára vonatkozó jog csakis a kath. vallásu
polgárokat, illetőleg a képviselőtestület kath.
vallásu tagjait illeti meg.

S ha Trencsénben más szokás kapott
lábra, úgy ez csak az ellenőrködés hiánya
miatt beállott abuzusnak mondható, melynek
jogi érvényt az se kölcsönözhet, hogy Tre-
fort az 1877-iki városi közgyűlés határozatát
helybenhagyta. Mert Trefort csupán a
közgyűlésnek a papválasztást a képviselő-
testületre átruházó határozatát hagyta hely-
ben a quartalisták felfolyomódásával szem-
ben; az elvi kérdésről, a választás módjáról
azonban nem nyilatkozott. Azt nyílt kér-
désnek hagyta.

Ha tehát a képviselőtestület tagjai fe-
lekezeti különbség nélkül akarnak a kath.
plebános választásába befolyjni, ez nem egyéb
jogi abuzusnál.

Lássuk a kérdést közelebbről.
Ami először is a kegyuraság természetét
illeti, ebből önként következnek, hogy annak
a megszerzéséhez eppogy, mint a benne
foglalt jogositványok gyakorlásához a világi
jog szerinti általános jogképesség nem elég,
hanem egyházi jogképesség kívánatik. Alta-
lanos elvi szempontból a kegyuraság mint
ius spirituale annexum csak olyanok által
szerezhető és gyakorolható, kik a kath. egy-
háznak tagjai; mert a kegyuraság bősé-
nyet tekintve egyházközüjogi természetű
egényi jog, mely az egyházi élet körén belül
érvényesül.

Eppen azért az egyház fegyelmi rend-
jevel egyenes ellentétben áll, hogy azok, kik
nem tagjai az egyháznak, az egyes parochiák
részére lelkesedéket bemutassanak s ez által
az egyházkormányzatban részt vegyenek.
Gondolom, mindenki belátja, hogy ez épp
oly természetellenes eljárás volna, mintha a

vább. Ezen kiváltságról azonban csakhamar
le kelle mondanom, mert Acsa nene már
hajnalban koltzkodott ki a piacra, és öreg
este hurelkodott vissza andó-utcai tanyájára.

Mindamellett ahg találtam volna ha-
sonló ellátást 7 pengő forintért havonkint,
mint Acsa néniel, ha nem is vitetett nap-
ponkint negyesen az iskolába, mint ahogy
azt beszéde után képzeltem s ha később
kösaraitól eppogy elkergetett is, mint azt
a nyalank mehet, mely ott zsongott a szó-
lőtelep körül.

Hét pengő forint! Rengeteg pénz az
egyszerre, és hozzá minden hónapban. Mi-
lyen gyorsan röpönnék el akkor a hóna-
pok, ha a szegény embernek mindig 7 pengő
forintot kell összekuporgatni. Mert a vidéki
szegény ember nem oly könnyen szerzi a
forintot, mint ahogy azt a gazdag elpredálja.

De Acsa nene nem volt irgalmatlan,
ha később jött is a pénz mint a hónap ve-
gén, azért nem csinált szemrehányást, an-
nakévesbe nekem Mi volt az neki 7 forint!
Ó mindennap bevett annyit. Heti vásárok
kétyszer annyit, kirakó vásárok meg volt
rá eset, hogy 50 forintot vett be egy nap
alatt, csupa 1—2—3 krajcáros tetelekben.
Ezt en mind pontosan tudom, mert hiszen
en olvastam a pénzt Acsa nene felüött
leányával, akiben egyedüli bizalma volt;
mert fia, azok elloptak volna olvasatlanul.
Ugy is züllött el valamennyi, tudja Isten
hol, ismeretlenül.

Mikor keső éjjel hazavetődött a piac-
ról, nagy nehezen leraktuk a sok gyümölcs-
kösarat az első, a legszebb szobába. Mert
Acsa nene a haz legszebb szobájába he-
lyezte el almáját, körtejét, a legdrágább
kincset, melynek vagyonát köszönhette. A
szobakulcsot gondosan magához vette, az
éjjelre vánkosa alá dugta, a pénzt pedig

nagy közönyösen kiszorta az asztalra réz-
itejéből. — Nesztek, itt van a nyomorult
ere-cserép, marakodjatok rajta, csak a gyü-
mölcsem legyen biztonságban. — Csakugyan
gyümölcsének köszönhette vagyonát: négy
szürkéjét, vagy nyolc darab riska tehenét,
az akolban begető nyáját. Ez mind nem lé-
tezett számára, csak a piac, ott úgy érezte
magát, mint a hal a vízben, mint a vad a
rengetegében. Etethetik ezt a legizetesebb
falatokkal, mégis vissza vágják a vadonba.

Valamikor vagy 40 év előtt káren jött
Ujvárbá, káren vitte saját maga aruit a
piacra. Ezért gúnyosan Káres Ancsának is
hivta a világ, amire szörnyü mérges volt,
mióta negy pompas szürkéje ott toporzékolt
a jászolnál.

Meg csak gyermek voltam, s máris
feltűnt e csodálatos lénynek megfoghatatlan
szenevedélye. Volt neki szüksége rá? Nem.
Férje egyike a legjobb újvári gazdáknak, és
ő meg a legesikorgóbb télen, mikor vadul
visított a teli orkán, s kegyetlenül szorta az
ember szemébe a havat, mikor még „a ku-
tyát sem volt érdemes kihajtani”, Acsa
nene kikivánczolt piacára s ott guggolt
megtöporódve törődött, foltos, fagyos almá-
nál, aszalt körtemel, csokoládé-barna nas-
pollyájánál, melyet finom cukorporral hintett
be a havas szel.

Ilyenkor félig megdermedve hozták
haza keső éjjel, de ne adj Isten, hogy hún
marasztalhatták volna. Összekuporogva, maga
alá huzva felig megfagyott lábszárait vonult
meg a meleg kemence mellett levő pad-
kán és nyoszoróve, remegve egész át-
fázott testében várta a penzolvasas ered-
ményét. Ha egy-két hatossal több volt, meg
tudta mondani, kitől jött, ha kevesebb, meg
tudta mondani, ki maradt el, úgy kísért
mindig eles figyelemmel minden krajcárt

TÁRCA.

Acsa nene.

Ott guggol a városi tágas tér egyik
szögletében, mely különben is a kofák biró-
dalma, kik között ő a királyó. Nemesak
azert, mivel ő a legöregebb köztök, ki ol-
dala mellett látta felnövekedni az egész tá-
bor jobbára igen megtermett civil marko-
tanyosnóit, hanem mert ő a leggazdagabb.
Satra alatt a legtrisebb sütetü ropogós
zsemlye, makos stricli, halványbarnára emai-
lizozott kömény-szarvas, szőlő, dinnye, gyü-
möles a legváltozatosabb egyvelege csopor-
tosul, ami Felső-Magyarország Kánaánjában
csak megterm.

Ott őgyelegtem a piacon, mikor bol-
dogult edes atyám felhozott az ersekújvári
iskolába. Meg ugyan egészen falusi egyen-
ruhában, a népdal szerint „gyoles ingbe,
gatyában” s meztláb úgy ahogy világra jöt-
tem. De Acsa nene a fejembe nyomott „uri”
kalaprot azonnal szimatolta bennem a deák
rekrutát. Eleinte csak nezett-nezett, aztán
magához edesgetett egy kis furt mosolygó
szólóvel. Eppogy, mint a mesebeli erdei bos-
zorkány magához csalogatja az eltvedt
árvat, hogy véret vegye.

Igaz, hogy Acsa nene is ugy tett ve-
lem, de ő sem boszorkány, sem ördögbaba
nem volt. Nem; vetenek emléke ellen, ha
azt mondanám róla, pedig sok mindentele
furesza szokása volt.

Tanács nélkül ismeretlenül bolyongtunk
a városkában, nem volt hely, hová fejünket
meghajtottuk volna. Az a sok tömentelen
uri ház, mind meg volt rakva idegen em-

berekkel, akik hidegen, reszvet nélkül ha-
ladtak el mellett.

— Diák akarsz lenni, ugy-e fiam? —
kérdzte bizalmasan megcirogatva ráncos,
kerges kezével ifju arcomat, miközben apró
szürkes szemével biztatólag hunyorgatott, s
mosolyt erőszakolt, vekony, szederjes, pety-
hüdt ajakára. Először es utójjára láttam
mosolygni eletemben.

Csak sejtettem, hogy mit kerdezett,
mert biz en magyar szóra jöttem fel Ujvárbá.
Meglett az alkü. Acsa nene kosztos fiává
lettem. Ugyan ki birta volna vele a versenyt,
midőn ramutatott arra a 30—40 kösarára,
teistele szinültig mosolygó halványárga
csaszár-meg kármán-körtevel, terített sa-
toros asztalára, mely meg volt rakva ver-
piros görögdiunye szeletekkel; melyek olyan
csabitoan viczorítottak felém hosszúkas, apro,
fekete fogakat.

S mint egykor a sátán Krisztus urunk-
nak, ő is szóla hozzám: — Mindezeket nek-
ed adom, ha leborulva imadasz... azaz, ha
kosztba lessz nálam. — Mint ez a zsongó
neh, tolytatá, mely nyalakodva egyik kö-
sarról a másikra száll, nekem is szabad lesz
minden, csalogatott tovább, miközben gon-
dosan elkergette a mehet szólós kösararól.
Aztán gyalog sem kell járnod iskolába. Ki
látta volna azt, hogy Acsa nene kosztos
deákja gyalog járjon az iskolába? No meg
csak az kellene! Van en nekem olyan négy
szürkem, hogy a hercegprimásnak sincs
különb.

Es csakugyan volt is. Acsa nene férje,
az öreg Kvassay bácsi egész-helyes gazda
volt kinn az andódi utcában, s olyan négy
szürkéje volt, hogy a hercegprimás is meg-
irgyellette volna; valamennyi olyan szürke
mint az Acsa nene hája.

Ki es bejarrhatz velem, biztattot to-

Thomas-salajk

katholikusok választásának lelkész a protestánsoknak, rabbinus a zsidóknak.

Ezzel szemben jelen kérdésünk nem lehet azt mondani, hogy az illető más választás nem mint felekezeti ember, de mint képviselőtestületi tag gyakorolja a kegyuri jogot, választ plebánost; mert a patronátus szorosan egyházi természetű, mely a közönséges világi jogok sorába nem tartozik s abban más vallású a katolikus választókat nem képviselheti. Igaz ugyan, hogy a más vallású képviselőtestületi tag a kegyuri ügyeket nem saját jogánál és nem saját érdekében intézi; de ezen körülmény itt nem számít, mert a képviselői jognál fogva nem a képviselőnek, hanem a képviselőnek *okorata* dönt arra nézve, hogy az egyes konkrét esetekben a kegyuri jogosítványt miként gyakorolja.

A kegyuri terhek viseléséből se lehet a képviselőtestület tagjainak valláskülönbség nélkül való választási joga mellett argumentálni. Ugyanis se egyházi se hazai polgárjogunk szerint nem áll a kegyuri teherviselés olyan szoros kapcsolatban a kegyuri bemutatás jogával, hogy az előbbi az utóbbit feltétlenül megalapítsa. Különben is a sz. kir. városok a patronátus terheit nem a polgárok pénzéből, hanem a király által adott peculium regiumból, a városnak a kegyurasági privilegiummal adományozott regalitásokból fedezik. Trenchsen is a kegyuraságot Zsigmondtól „cum dote” kapta, a mely „dos” nemely városnak, mint tudommal pl. Budapestnek, Temesvárnak meg a teherviselésen felül tisztességesen jövedelmez is. Vagy ha a terhek viseléséhez a város is hozzájárul, akkor teszi azt a más vallású lelkesekre nézve is, anélkül, hogy a katolikusok ezek választásába befolyjanak.

A kegyuraság természetén kívül eldöntők továbbá kérdésünkre a városi kegyuraságra vonatkozó hazai pozitív intézkedések is.

Magát eredetét tekintve a városi kegyuraság nálunk azon korból való, midőn a kath. egyház uralkodó egyház volt Magyarországon s a városok, mint a földesuri hatalom alól mentes szabad katolikus közösség a legfőbb kegyuról kapták a kegyuri kiváltságot. Ez volt eredeti jellege a Trenchsen városi kegyuraságának is, melyet Zsigmond királytól 1434-ben, tehát tiszta katolikus korban kapott.

A reformáció erre az intézményre annak dacára, hogy a felekezetek éppen a városokban fejlődtek ki leginkább, semmi befolyást nem gyakorolt; a városi kegyuraság azután is szigorúan megtartotta katolikus jellegét és se a protestáns, se a görögkeleti egyházakra nem terjesztették ki. A kath. egyházra vonatkozó intézménynek maradt mindenkor.

A múlt század végéig szabályként állott, hogy a vegyes hitfelekezeti városokban a kath. lelkesek választást a magistratus és az electa communis katolikus tagjai eszközöltek.

Csak 1790°, óta, tehát a protestánsoknak biztosított szabad vallásgyakorlat óta mutatkozott ezek részéről a törekvés, hogy a ius praesentandi gyakorlásában a nem-katolikus polgárok is vegyenek részt és a kath. egyház kebelén belül fenálló s csak ott érvényesülő jogosítványokat gyakorolják. A mi kedves felebarátainkban a toleranciá utáni a dominárius fele hajlam mutatkozott.

Sok panasz is merült fel emiatt, úgy hogy a legfőbb kegyur vegre 1818 május 27-én rendeltileg (normale) intézkedett a ius praesentandi gyakorlása iránt.

A besztérébányai híres eset kapcsán minden hasonló esetre normativum gyanánt egész — esteig, azon túl nem existált rea nézve semmi!

Ra nézve a piac volt a viág, a többi rabság, kínos fogság. Hiába kértek fia, leánya, ferje, mind nem használt semmit. Neki csak három napja volt az esztendőben, amikor nem vonult ki a piacra, karacsöny, husvet és pünkösöd első napján. De ekkor is ideges, beteges volt egész nap, felforgatta az egész hazát len-késtől, mint a kádkába zart vad madár, hol ide, hol amoda utközött, s nem volt nyugta, a piacon gyakorolt autokratikus fölényt rajtuk gyakorolta s a duodecz gyümölcsös asszonyoknak szant merget velünk etette meg. Csak akkor esendevett le, mikor másnap ismét kocsjára ülhetett s gyümölcsösarai közé betemetve elköveghatott a város piacára.

Egyetlen szenvedélye volt a jó öreg Anca néinek a — Schiller-bor. De ezt is csak módjával itta. Napokint midőn elhagyva a muzsák termet siettem hazafele kiterített gyümölcstelepe mellé, markomba nyomott két darab negykrájerost, meg egy barnára fenyezett fazekát: — Eredj fiám, hozz nekem Schiller-bort.

Schiller! Schiller! — Mi az Isten esudája lehet az? Cetenyit, esornokit mar hallottam, de Schiller! Haromszor is elfeledtem a nevet mire a kocsmáig jöttem. A kocsmá ajtórajcszójában, Anca neni szemének látványon kíváncsiságból huztam a fazekból egyet. — Ugy megrázott, mint a harmadnapos hideg!

Evek múlva, midőn Újvárbá kerültem, Anca neni már nem volt a piacon. Kérdetem hová lett? Azt mondták: Meghalt, azért nem jöhet a piacra. — Pedig szegény azért halt meg, mert nem mehetett a piacra!

kimondta, hogy a plebanus-választási jog egyedül a kath. polgárokat illeti meg, „ut per solam communitatem catholicam, civibus alterius Religionis ab omni influxu remotis, parochi electio instituitur.”

Azóta ezen hazai jogszabályon nem változtatott semmiféle újabb törvény vagy rendelet; mindig irányadónak tekintették az, kivéve hol a pázsztori vigilancia hiánya az ellenkező praxisnak helyt engedett. Így csuszott be mint merő abuzus Trenchsenben meg az 1828-ki visitatio canonica-ba is ez a sommi által se indokolt pont: „Patronus est haec libera Regia Civitas Trenchsenensis. Patronatum exercet medio amplissimi civici magistratus; istum tamen patronatum exercet promiscue tam catholici quam aetholici ipsi cives et compossessores.” Hogy Zsigmondnak 1434-ben a katolicizmus jávára tett donatija hogyan juthatott ilyen sorsra, ki tudná megmondani? Hogy itt egyszerűen az abuzust foglalták írásba, világos.

Másutt ellenben az 1818-ki királyi rendelet volt irányadó, s a felmerült újabb vitás esetekben maga a vallásügyi miniszterium is e szerint jár el.

Igy a soproni esetben 1876 okt. 5-én ezt írta a miniszter: „... az 1818 évi május 27-én 16,859 sz. a. kelt kegyelmes királyi rendelet, mely szerint a különböző hitfelekezetek által lakott sz. kir. városokban a r. k. lelkes választása csak a kath. polgárokat illeti, a bevett vallások közti jogegyenlőségnek és viszonyosságának 1848: XX. t. cikkben kifejezett elveivel nem ellenkezik s újabb kir. rendelet által meg nem szüntettetett... azért a város közönsége felhívatik, hogy a soproni kath. lelkes kijelölésére és bemutatására vonatkozó kegyuri jogát... a városi közzgyűlés kath. tagjai által gyakorolja.”

Hasonlóképpen intézkedett a miniszter 1881 júl. 12-én Jász-Nagykun-Szolnok megye közönségéhez. 1883 aug. 10-én Komárom városához stb. intézett leírataban.

Győr városa pedig 1878-ban maga találta meg módját a törvényes gyakorlathoz való alkalmazkodásnak. A győrszabadhegyi plebánia, mely a város kegyuraságához tartozik, volt úresedésben. Győri püspök a pályázók jegyzékét attette a városhoz s a választás fogantatásánál a viszonyosság elveire figyelmeztette. Az agostai vallású polgármester ennek folytán a választó gyűlésen kijelentette, hogy ő az ügyet tisztán felekezeti kérdésnek tekinti s ennek kívánják a törvényhatóság bizottság nemkatholikus tagjai is tekinteni, a minél fogva „a város kegyuraságához tartozó plebániák betöltésének, illetőleg a plebanosok megválasztásának kérdésebe sem most, sem a jövőben avatkozni nem fognak s ez irányban minden intézkedés jogát egyedül a törvényhatóság római kath. tagjainak engedék át.”

Ez a mai napig divó eljárás mindennél, ahol a kegyurasággal bíró városok polgárai a viszonyosság elvét ismerik, azt a viszonyosságot, amely a XIX század egyik uralkodó elvét kezezi.

A Trenchseni is tehát csak lovagiaságuknak és jogtisztességüknek fogják jelet adni, ha egy újabb közgyűlési határozatban kimondják, hogy a kath. plebanost választó jog a képviselőtestületnek *esupán kath. tagjai* illeti meg, mint ez Zsolnán is történt. Ezzel megmutatják, hogy oly jogot, melyet abuzus hozott divatba, gyakorolni nem kívánnak. Mert az abuzusnak se jogszüntető, se jogalkotó hatálya nincsen. Az ilyen szokás — írja Timon dr. a városi kegyuraságról szóló monografiájában — az egyház alapelveivel ellenkezik, a nervus disciplinae ecclesiasticae ellen irányul és mint ilyen az egyház-jog szempontjából consuetudo irritabilis, melynek alapján jogok nem teremnek.

Most a Trenchseni képviselőtestületben, mint hallom, jelentékeny nagyobb számmal vannak a nemkatholikusok, mint katolikusok. Volnának-e kepeksek ezek az urak azt a természetellenes dolgot elkövetni, hogy ők prezentáljanak papot a katolikusoknak? Egyebiránt azt se hisszük, hogy találkozzék egyházmegyéinkben pap, aki ily módon történt választás alapján elfogadná a prezentát a várostól.

Levelezés.

Kis-Baáb, máj. 23.

Tisztelt szerkesztő úr!

Nyitra-udvarhelyen a nyitra-újvári alsóperesi egyházkerületben Kinyera Károly ur mint kerületi tanfelügyelő, a múlt héten tartotta meg közönséges az évi zárvizsgálatokat a róm. kath. iskolában.

Az eredményt tekintve ha nem is valami fényes, de nagyjában és egészen kielégítő.

A tisztelt tanító urak a tanítást gátló körülmények dacára iparkodtak hivatalukat betölteni. A legtöbb iskola hiányosan van felszerelve; a mulasztott fél napok száma egyik-másik iskolában nemcsak százakra, de ezrekre is rug. Mi ennek az oka? Talán az, hogy az iskolai törvényt onyhen hajtják végre, meg hogy az előjárók nem büntetik a mulasztásokat, de a fook mindenesetre a *nép elszegényedése*, ami pedig évről-évre nagyobb tért foglal.

A magyarosítás há lassú tempóban is, de folyton halad lépésről lépésre, nem ugyan rohanva, ami nem ér semmit, hanem nyomokat hagyva. — Elvárásokon tudnak a gyermekek számolni is magyarul.

Kis-Baábban nemcsak az iskolában, hanem a templomban is énekelnek magyarul a mindennapi és

ismétli iskolások, sőt a legények és hajadonok is, hogy el ne felejtsek azt, amit az iskolában tanultak. Ujlakán a magyarosítást előmozdítja az óvoda, mely régebbi keletű.

Uzbéghen is megtörtént a lehetőség határain belül minden. Az öreg kántor-tanító: Kussera János úr, ez évben tölti be tanítói működésének *ötvenedik* évét, tehát jubilaris tanító. Beesület és farszto munkában eltöltött 50 év dícséretet érdemel. A főpásztor, Vaszary bíbornok, herceg-prímás ur elismerő levéllel örvendeztette meg. A politikai hatóságon állna, részére valami érdemkeresztet kieszközölni. Úgy gondoljuk, ha protestáns tanító részesülhet ilyen tén megérdemelt kitüntetésben, miért nem a katolikus?

Egerszegh a száradék folytán megtartotta nyelvet és jellegét, nem totosodott el. — Suránka is tud valamit fölmutatni. Magyar plebanosa alatt, jövőre még többet várunk tőle.

Assakkörhöz üdvözlök bizonyai a verseny: katolikus vagy evangélikus iskola tud-e jobban a sikeresebben magyarosítani? Hát mi a versenytől nem félünk — Alsórécsény is halad a megkezdett úton.

Lakácsi már jó előre haladt. A plebanos által támogatott óvoda nagyon jó szolgálatot tesz a magyarosítás ügyének. Az iskolások neme-ak hogy megértik a kérdést, de válaszolni is tudnak reá — magyarul.

Miért nem terjed a magyar nyelv ismerete — belterjüleg — gyorsabban? — Egyik okat megkísérleljük — röviden — megvilágítani. — Nincsenek jóvaló tankönyvek.

Nem állítjuk ezzel, hogy a meglévők rosszak, mert Zelliger, Libertinyi, Gróó, — hogy csak a tót vidéken használtak emlíjük — sok hasznavehető anyagot tartalmaznak, de ez még nem az *igazi*, ezt még várjuk.

Azt mondják: nem szükséges a tankönyv, gyakorlatból kell tanítani a magyar nyelvet.

Nos igen, a kezdőknek, de már a második osztálytól kezdve kell a gyermek kezébe tankönyvet adnunk.

A tanítók számára sinez terjedelmes útmutató vezérkönyvünk kidolgozva. Mindegyik magára van hagyatva. Boldoguljon ahogy tud, csak eredményt mutasson föl. A tanítóképző intézetekben a magyar nyelv tanításának módszere a nem magyar ajkú iskolákban, mint külön tantárgy föl sinez véve, elő sem adatik.

Még a módszerben sem egyeztek meg a pedagógusok, ami kifejezésre jutott az utolsó országos tanítói gyűlésen is. Experimentálnak. Két áramlat küzd.

Egyik állítja: amint a gyermek belép az iskolába, mint kezdő, ne haljon mást, csak magyar szót. Mindezt személtetés közt kell megnevezni előtte. De hát ha nem tudunk mindent személtetni, tényleg így is áll a dolog, mit csinálunk akkor?

Másik állítja: a magyar nyelv tanításánál az anyanyelvet segítségül kell használni, különben megtanulja ugyan a gyermek a szavakat, de ez csak olyan szótárszerű tudomány lesz, és magyarul gondolkodni nem lesz képes.

Bacsódy Ágoston.

A moesonoki esperesi kerület r. kath. iskoláiban a múlt hó folyamán tartattak meg dr. Bobok József kerületi tanfelügyelő előnökte alatt az evzáró vizsgálatok. A vizsgák mindenütt jó eredményt tettek fel, de kiválóan Moesonokon, Czabajon s Ny-Ívankán a tanítók oly szép és kitünő eredményt mutattak fel, különösen a magyarosítás terén, hogy így az előnkö esperes, mint a jelenvölt vendégek a legnagyobb elismerésben és dícséretben részesítettek e faradhatatlan szorgalmú és kiváló szakavatottságu tanítókat.

Elismerés és dícséret illesse a négy buzgó tanítót: Kelecsényi Antal, Prekopp Pál moesonoki, Blaho A. czabaji, Kútvaszer I. ívankai tanító urakat, kiknek a záró vizsgák minden tekintetben fényes eredménye, de különösen a magyar nyelvnek példás buzgósággal való terjesztése köszönhető s akik méltan megérdemlik, hogy fáradságos, sikerdus munkájukert itt a nyilvánosság terén is elismerést, dícséretet arassanak.

De dícséret és hála illeti meg azokat az áldozatkész tanítványbarátokat is, kik a záróvizsgákon a magyar nyelv elsajátításában legjobb előmenetelt tanúsított iskolások között igen szép jutalmakat osztogattak s ezzel a kisebb szorgalmú tanulókat is hazánk nyelvének elsajátítására ösztönözték. — Ilyenek Ny-Ívankán: Thuroczy Vilmosné, kinek 5 ftrnyi alapítványos osztályjában a magyar nyelvben szépen előhaladt két tanuló részesült. — Továbbá Kútvaszer István papnevelői alkormányzó, az ívankai iskolás gyermekek varva várt májusi „Karacsönyfa” rendezője s valóságos „Christkindl” osztója, ki ezeknek evzáró vizsgáján esztendőről-esztendőre kimaradhatatlannul Huszar István bölcseszeteivel jelenik meg, imakönyveket, tintartókat s egyéb írószereket osztogatva köztük.

Legyenek ez emelkedett gondolkodású bőkezű jeltévők, — kik az ifjúság magyar nyelvbeni hatadásában nemcsak gyonyorúket nyelik, hanem annak terjesztéséert áldozni is tudnak, áldottak az *eg Urat!* s vajha a tanügy iránti jóakór *figyelmét a jövőben is* megtartani sziveskedjenek. *Sárcárossy.*

Helyi és vegyes hírek.

Urnapi körmenet az alsó városban. Mindenkör a legimpozánsabb felvonulás szokott lenni az alsó város urnapijára. Az idén is a múlt vasárnap kivonult az ifjúság, a Sz. Vince testvérek tengerenyi számu leánykái, roztek egy hófehérbe öltözött „tízszázad” földig érő fehér fatyolban, apró zászlócskák kezében. A fátalos lánykák „masli, sláifai”-val felciperezve, hajók kaesszaringos snekkerli”-be konkorolva vonulnak el, mind egy heti godja a fáradságos jó mamának. Az óvoda apró homun-

culusai szintén most először jelentek meg kiállítva a nyilvánosság előtt, felpiperézve kinek kinek izlese és tehetsége szerint a hőmpólo emberáradatban. Az az megletenek volna, ha ezt a szép álmot, melyről a gyermekek heteken át ábrándoztak, el nem mosta volna a — kegyetlen eső. De az ábrándos képzelgés poccsákká vált, a barszgo zenével, sortúzzel felbokrétázott legünnepélyesebb körmenete a katolikus egyháznak elmaradt az idén az alsóvárosban, mindnyájunk, de kivált az apró nép legnagyobb szomorúságára.

Halálozás. Watzay Péter, Nyitra- város egyik legöregebb polgára hunyt el f. hó 27-én életének 78. évében. Az öreg ur egyike volt legmarkansabb városi alakjainknak. Kereskedő üzletet először a Kolescsányi-tele házban ütötte fel, majd a plebánia és Kalmár-utca sarkán építette az emeletes hazát, mely a város legvirágzóbb tele és a Toth Vilmos-féle választások alatt a leg-híresebb kortes tanya volt az egész megyében. Több mint 50 évet töltött Nyitrán, egykor mint a város egyik legbefolyásosabb polgára. Mi, az ifjabb generáció, nem is sejtjük, hogy mi mindenféle agitálás, tevékenység szállott sirba a megboldogult öreg urban. 1848-ban mint gárdista részt vett a kozsoltnai csatában, később a nyitrai kereskedelmi gremiumnak hosszú éveket el-elnöke; alapító és igazgatósi tagja volt a nyitrai lakarekpenztárnak, népbanknak és a kereskedelmi banknak, alapítója a nyitrai tűzoltóknak, tagja a róm. kath. iskolásoknak és a városi képviselőtestületnek. Előnye volt a nyitrai dalárdának, mely azonban sokkal megelőzte őt a halálban. — Szegény jó öreg ur, már nem látjuk többé, amint napokint többször végig tipegtek szerkesztőségünk ablakai alatt az ő hófehér szakáll és bajusza körözte élénk piros arcával, görnyedt alakjával; s meg-megállt, hogy be-zörgessen egy-egy antikszabásu anekdotájával a régi jó világból, minőket mi már nem ismerünk. — S habar az utóbbi években a közelet hullámait partra vetették, nyugalmában töltötte napjait, mégis a tetemesenel nyilvánult impozáns részvét mutatója, meny-nyire becsültek polgártársai. Nyugodjék békében — Május hó 29-én pedig *Hulogyi Gyula* nyitrai kir. törvényszeki írnok hunyt el életének 36. éves korában. Szamos rokonság és testületleg megleten kártarsai kísérték el a végző nyugalomra. Beke poraira.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon tisztelt barátaink és ismerőseink, kik nehaj *Watzay Péter*, terjem, illetve atyánk, nagy- atyánk elhunytá alkalmából részvétnyilatkozatukkal felkerestek vagy a boldogult veg-tiszteségénél megletenek, fogadják őszinte mely köszönetet *a gyzószóló családunk.*

A nyitrai kath. legény-egylet f. évi június hó 3-án saját helyiségében tőkegy gyarapítására táncal egybekötött szimfoniát rendez. Szinre kerül: A „Piros bugyellaris” című 3 felvonásos népszimű. Kezlete pont 1/2-8-órakor.

A F. M. K. E. szintársulata Veszpremi igazgatása alatt jelenleg Leván működik. — írja ottani levelezőnk. — A társulat meglögyatkozott ugyan egyes erőkből, a tel óta, mikor Nyitrán meglehetősen sikerrel játszott, de azért nehány kiváló tagja (Sz. Nemeth, a Veszpremy-pár, Postai E., Levai B.) eleg vonzó erővel bír eddig írá, hogy a levai színpártoló közönséget a színházba csalogassa, s remélhető hogy eleg változatos s érdekes mű-szabály anyagilag is sikerrel fejezi be az egy óra tervezett itteni saions. Levának van színhazi közönsége, s megérdemelte, hogy a F. M. K. E. szintársulata eventűnt, meg pedig a telt hónapokban látogasson Levára jó erőkket, a mint ez utóbban a lapok szerint kitalásba is váu helyezve.

Fűkaszalógep-próba. A nyitra-megyei gazdasági egyesület által június há 5-én Nyitrán Árpási Imre és Gerstl Gyula urak rejtjen rendezendő fűkaszalógep-, szena-forgatógep- és szenagyújtógep-próbánál a birái bizottság elnöke Thalhammer Viktor akademiái tanár lesz, kinek kiküldetését az egyesület a földművelésügyi miniszteriummal kerelmelte. Bejelentett 5 fűkaszalógep, 4 szenagyújtógep és 2 szenaforgatógep. Kez-dete reggel 9 órakor. Lakas a gazdasági egyesület titkári hivatala utján szereshető.

Jubiláns főszolgabíró. Igen lelkesült és ünnepies hangulatban folyt le, mint lapunknak jelentik, május hó 28-án Turcsányi Ódon czajvári jar. főszolgabíró főszolgabíroskodásának 10-ik évfordulója. Már kora reggel tömegesen érkeztek a jarás összes közegeinek küldöttsegei. — A hely-beli színház előcsarnokában varták a jubila-nt, hova őt egy óttágu küldöttség hívta meg. Rosznáky Károly helyb. plebanos a klerus, Csifáry Ede helyb. jegyző a jegyzői kar, és Plaut Fülöp a helyb. rabbi a ker. ízr. anyakönyvvezetőseg nevében mondták a bíróknak igen szép üdvözlötet. Minden egyes beszédre a jub. főszolgabíró meghatóttan válaszolt. Rosznáky ur adta át egyuttal a jubila-nak a jaras által felajánlott ajándé-kot, mely egy, turkiszekkel kirakott igen értékes díszkard és övöl áll. — Vegül tisztelt meg Szlaby Mariska k. vezetése alatt a helybeli óvoda aprósága is, mint az óvoda elnökenél. Ezt követte egy 120 terienű banket, amely a legkedélyesebb hangulatban folyt le.

A nyitrai. gazd. egyesület vagona Kubinyi Endre egyesületi penztárnok jelentése szerint az 1893. évi dec. 31-én 31,066 frt 0 krt tett ki. Alott pedig e vagon 1324 frt készpénzből, 17,122

frt 31 kr takarékpénztári betétből és 12,620 frt alapítványi kötvényből. Az egyesület mult évi kiadása 13,498 frt 57 krt tettek ki.

A nagyapócsányi katolikus népgyűlés iránt érdeklődőket sürgetően kérjük, sziveskedjenek magokat bejelenteni Szecsányi Vilmos t. kanonok úrnál Nagy-Tapolcsányban. Együttal adják tudtára a községi csoportok vezetői hányan jönnék el a gyűlés napján — június 10-en — Nagy-Tapolcsányba, hogy az államvasut üzemeltetését kellő időben értesíthessék, mely egy kora reggeli vonatot ellátja a szükséges kocsiakkal, valamint a gyűlésnek éppen megfelelő külön vonat iránt is fog intézkedni. A korai jelentkezés, csütörtökig vagy legkésőbb péntekig, június 7-8. annál is inkább kívánatos, mert ennek elmulasztásával béll a lehetőség, hogy nemcsak kocsihiány folytán otthon maradnak, hanem a népgyűlés sikerét is veszélyeztethetik. Azért közleményünk elolvasása után mulhatatlanul jelentkezzenek a fentnevezett kanonok úrnál Nagy-Tapolcsányban.

Kossuth Lajos Nyitrai felállításán szobrara Langfelder Ede né 10 frtot adományozott. Ezen összeg a nyitrai iparközmű adatott át, s így a fenti célra ugyanott ezideig 171 frt áll rendelkezésre.

Zárvizsga. Az alsókörösényi r. k. népiskolában május hó 28-án tartott meg az évzáró vizsga dr. Bobok József, egyházkerületi tanfelügyelő elnöke s az értelmiség dícséretre méltó érdeklődése mellett. Ott voltak: Thuróczy Vilmos, Nyitrai megye főispánja, Polonyi Géza orsz. képviselő, Eissen Mano és Takács Károly földbirtokosok, Pulfman János Csaporról, Ludvig Gyula Mocsokonról és Kutvaszer Imre Ivánkáról. A vizsga jól sikerült. A tót anyanyelvű gyermekek a magyar nyelvből is szép előmenetelt tettek, ami a buzgó kántortanító Kopas János iparkodásáról tanuskodik. Vizsga után jutalmak kiosztása következett. Főispán úr ömeltősége 10 koronát, Eissen Mano felsőkörösényi birtokos egy 20 koronás aranyat és 10 koronát, Polonyi Géza és Mery Lajos orsz. képviselők 10-10 koronát, Takács Károly alsókörösényi földbirtokos 2 koronát s dr. Bobok József 2 koronát s tankönyvetek adományoztak. Leirhatatlan volt az öröm ennyi jutalom kiosztása után. Vagy 18 fő eny leány részesült jutalomban. A nagylelkű adományozók — akik az iskola és a nevelés iránti érdeklődésnek ily szép tanujelét adták — fogadják színtől jövő hálás köszönetet. Isten fizesse meg nekik százszorosán.

Névváltoztatás. Bienenstock Markus privyigei lakos nevet Benkő-re változtatta; most már csak azt várjuk, hogy Benkő Laci bácsi legközelebb nevet belgyimnuszteri engedélyvel Bienenstockra változtassa.

Pályázat. Az érsekújvári járásbíró-ságnál albort állásra pályázat hirtettedik 14 napi határidőn belül.

A nagysurányi orsz. színész menház megnyitása 1. hó 2-án és 3-án tartatik meg. Első nap több fővárosi művész és művésznő közreműködésével mint a hozánk beküldött színiap jelent, színre kerül *Parlogi Janosi* enekes vígjáték. Ezt megelőző *Agitány* Bartók Lajostól, szavalja *Hegyesi Mari*. A vígjátékban pedig szerepelnek a többi közt *Nagy Bolygók*, *Daróczy Ika*, *B. Hornath E.* urhölgyek. Második nap, vagyis ma vasárnap jun. 3-án *Tündérlak Magyarok*ban című népszínmű kerül színre, Kuryi Klárával. Ezeken kívül pedig meg több kiváló elő közreműködni a fővárosból. Főhölgysek 3 ir. 1. r. zartszek 2.50 kr. 11. r. zartszek 2 ir. 1. r. zartszek 1.50 kr. fődízint 1 ir. — Ezt a második darabot pedig megelőzi Dr. Várady A. egy *Prologus*, melyet Daróczy Ika szaval. Mindket előadás het órák kezdődik. — S habár nem is hisszük, hogy Surányban megjelennek Werkerle, Hieronymi és Bethlen Andras művészterek — mint ezt a „Barsi Ellenőrben olvassuk — (pedig úgy látszik, hogy most nagyon is riacsúgnak) mindazáltal hisszük, hogy az országos színész menház megnyitása ma es holnap annyi intelligens elemet fog vonzani oda, ahány nem igen fordult meg eddig Nagy-Surányban.

Rendjelátadás. Szenicről értesítettek bennünket, hogy Frideczky Timot főszolgabíró úr május 20-án a legnagyobb ünnepeitvel adta át Feiber Vilmos nagybirtokos a neki adományozott Ferencz-József-rendnek lovagkeresztjét, mely ünnepeire a járási összes tisztviselők, a városi elöljárók és a városi elöljárók meg voltak hívva. A főbíró leikes szavakkal üdvözölte az ünnepeit, egyuttal tudomásra hozta, hogy a jelenlevők üdvözlétele a főispán jókívánatait is tolmácsolja. Feiber Vilmos elterekenült szavakkal köszönte meg Frideczky Timot üdvözlését, sajnálkozását fejezte ki, hogy ezt magyar nyelven nem teheti. Egyuttal a községi elöljáróságunk jelenléte összeset becsatolt rendelkezésére kiosztás vegett. Este banket következett, melyen leikes felköszöntökben nem volt hiány.

Jegyzők közgyűlése. A nyitrai megyei községi és közigazgató egylet Bihar Gyula elnök 1. hó 21-ére evi rendes közgyű-

lésre hívta egybe, még pedig Érsekújvárra. A gyűlés 10 órák kezdődik, még pedig a város tanácstermében. Előző napon, vagyis június 20-án, délután 4 órák ugyanott választmányi ülést tartanak.

A jó tett önmagát dícséri. Schmitt Adolf práznaói nagybirtokos a práznaói kápolnát saját költségén javította és díszítette ki, szép bizonyítékát adva ezzel nemcsak gondolkodásmódjának és alkotókész buzgalmának. Szept tette dícséretre nem szorul, de utánzárta annál inkább.

A zsitvavölgyi vasút kiépítésénél írja a „Barsi Ellenőr“ öröndetes eredményképen jelenthetjük, hogy a nagysuránykis-mányai vonalszakaszon a kavicsvonatok már élénken közlekednek. Az ar-maróthi pálya-udvar számára az összes sínnek már megérkeztek és azok lerakása kezdetét vette olyképen, hogy a sineket egész Hizer község elhelyezik. — A tüzátlatba eső összes épületeknek atalakitása tárgyában a versenyárgyalást a vármegye tartotta meg, kedvező eredménnyel május hó végén. A nagymányai vasúti állomáshoz vezető utnak helyszíni tárgyalása is megtartott a főlegelő elnöke alatt. Ezen tárgyaláson a verebelyi járás községének nagyobb birtokosai majdnem teljes számban jelentek meg. Mindezen munkásság mellett azonban alig hiszik, hogy a zsitvavölgyi vasút folyó evi július 15-én a közforgalomnak átadható lenne.

Évzáró vizsga. A Bajmőczon f. hó 29-én megtartott évzáró vizsgán jelen voltak meggyőződtek arról, mire képes a nemzet igazi, hű napzsamosa, — a tanító. Veszely Ignác szakavatottságának és faradhatlan szorgalmának elő bizonyítványa volt a tanulók értelmes és szabatos feleletei edes hazánk zengetes nyelvén. Valóban esodalmi lehetett ezen — anyanyelvre — tót-tanulók szép, tiszta magyar kiejtését annyira, hogy ha nem hallottuk volna a magyarul elmondottaknak közbe-közbe tót nyelvre való fordítását is, bizony az alföld valamely magyar városának vizsgáján képzeltük volna magunkat. — A vizsgán jelen voltak: Tamáskovics József prépost-oltárnok plebános a helybeli segédlelkészszel Pillarik Istvánnal, ki mint hitoktató szinten feyes eredményt mutatott fel a vallástól. Továbbá Hajdu Ferenc urad. szántartó, Kozderka Floris körjegyző, a községi bíró, s mások a szülők koreből, kik a jó magaviselőt, a vallást és magyar nyelvben legszebb előmenetelt tanúsító tanuló megjutalmazásához jutalomkönyvekkel és nagyobbtal összességgel járultak. Adjon az Isten e hazának sok ilyen tanítót, és sok ilyen a tanúgy javát szívükön viselő Maecenást!

Meghívó. Ilava és vidékének értelmisége az illavai és orszlánkó-podhragyi tüzkarosultak javára a fegyvertelzettel szemben levő szigeten 1894. evi június hó 10-én tavaszi ünnepeit rendeznek. Belepti jegyek ára: A szigetre személyjegy 1 frt, családi jegy 3 frt. A tanteremben személyjegy 50 kr. Felülhízletek koszonettel fogadtatnak. Kedvezőtlen időjárás esetén a táncmultság és nyereménybazar az uradalmi nagy vendéglőben lesz megtartva. Kezdeté d. u. 3 órák.

Iskolaszéki tagválasztás volt e hó 30-án Nagy-Tapolcsányban, s a választás eredménye öröndetes tanúságot tesz a kath. öntudat ebredéséről. Már maga a választásnál megjelent szavazók száma 115 (eddig 70-nel sohasem volt több) is mutatja, mily élénk volt az érdeklődés. Az iskolaszékeknek *kath. részről kifogásolt tagjai mind kibúrtak, s helyeiket oly terfák foglalták el, kiknek eddigi működése elegendő garancia a jövőre nézve. Hadd álljon itt a díszes nevsor: Gr. Nyáry Rudolf, Filipp Alajos, Rudnyánszky József ügyvéd, Mikolajc István ügyvéd, Markovics Károly, Lacska József, Galovics Vince, Zalkovics Alajos ügyvéd, Ballon József káplán, Jelenc Alajos, Zhorella István, Fabany Leontin rendes, és Jatkovics Ferenc ügyvéd, Paecsis István, Chrenkó Ignác, Paulovics Károly, Paecsis Ignác pötlagok. Éljenek!*

Életvezélyes. A szigeti átjárón a Zohor felé álmotag életvezélyes a közlekedés. Egy-egy kereszthe állított gerenda a hidon a fókaptányos fehérr „antecedéniájával“ van ellátva, hogy veszélyes a közlekedés. És mint magunk gyozodunk meg róla, csakugyan veszélyes, mert a járó-kelők hál a gerendán át ugrálnak, akkor a nyakukat szeghetik, hol meg lekapolnak, akkor a vércsekket meg könnyen — megütheti a guta. Ha csakugyan veszélyes az a közlekedés, akkor azt a rendszeres minden áron akadályozza meg. A mi úgy sikerül legjobban, ha a hidat meliből jökarba hozzák.

Csikó-revolúció. Hy című, lapunk előbbi számaiban megjelent hírnkre vonatkozólag, a nyitrai megyei gazdasági egyesület, illetve annak titkaratól, Meko Pál urtól egy nyilatkozatot vetünk, melynek egész terjedelmében helyt adottunk volna, ha abban tárgyilagof ecafot és nem tudósítónk egyszerű leforogolása foglaltatnak. Így a Nyilatkozat mondja, hogy tudósítónk „a rozsz akarataint egész dithével kiszínezi“ a kezdet nehezsegit, vagy pedig hogy „fektelen boszuvagyanak vagy kilegített nem nyert önző érdekeinek hatása alatt cselekedik.“ Jollehet a Nyilatkozat sehol sem mondja világosan, hogy a közölt hírnem történt meg: a gazdasági egyesület megis felkeri tovább, hogy „tegye le nevtelensége alarcát,“ továbbá, hogy ha az illető az egyesület tagja, hogy kilepesét rögtön bejelentse, ami természetesen, ha ugyan tagja, egészen tetszésétől függ, mert ha az eset

valóban megtörtént, úgy kötelessége volt egy cselekedni, a mint cselekedett.

(Lapunk zártakor vessük a „Csikó-revolúció“ hírn beküldőjének terjedelmes nyilatkozatát, melyből az elorehaladott órában kiemeljük esupán 1-ször, hogy a hírn részleteit jót áll, 2-szor, hogy ő neki semmi haszna, vagy kára sincsen a csikó-revolúciónak, 3-szor, hogy ő annyira nem ellensége az egyesületnek, hogy ennek titkara egyesületünk iránt tanúsított jóindulatát meg nem érthetjük, 4-ször, hogy bennünket felhatalmazott nevenek, sőt az egész nyilatkozat közlésére, De erre nincsen szükség, minden közleményért egyelőre lapunk Szerkesztője felelős. Itt az a kérdés vajon megcsöktek-e a csikók, és elhagyták-e a nevezett megyék községében, nem pedig micsoda szándék vezérelte a beküldőt. Azt kellett volna tagadni, ne pedig a beküldő veszőnek buvátkodásba mélyedni az egyesületnek. Egyébiránt öröndek, hogy a bajok előhárítására éppen e sajnos jelenleg felmerülése után két gyakorlott esiköt hoztattak Bábórnól. Szerk.)

Halálozás. Szakolcáról értesülünk, hogy ott Bundala János, előkelő városi polgár, Bundala Mihály, budapesti közp. papnövelde lelküagzatójának edes atya május 30-án elhunyt. — Bécsben pedig Pázmány Aurél volt galgói népiskolai tanító, utóbb pedig körmöcbányai sz. Ferenc r. házfőnök hunyt el ugyancsak május 30-án egy szerencsétlen operáció következtében. — Nyugodjanak békében!

Agricola részvénytársaság igen biztosan halad előre — valóban mondhatjuk, hogy alig van egy társulat is, mely iránt annyi jóakóró érdeklődést tanúsítottak volna. — Azonban a vállalat megis érdemi a támogatást annyival is inkább, mert hivatva lesz az amugy is kedvezőtlen s munkaerőt nélkülöző közgazdasági viszonyokon segíteni. — Az alkötöz megkezdésekor csak bizonyos tartozkódással, de mégis örömmel nyilatkozunk az ügyben, mert ha nem is kételkedünk abban, hogy Nyitra úgy ily nagy szabású vállalat létesíthető legyen, de mégis az üzleti élet pangására való tekintettel ama tartozkódásunk jogosult volt, most azonban, hogy bizalmat keltett és legszebb reményekre jogosított azon körülmény hogy a vállalat élet általános ismertet, komoly és előkelő férfiak nevet olvasunk, kik a vállalat öszinte voltáról elegendő garantíát nyújtanak és a részvény jegyzésekkel máris elért anyagi siker immár biztosítja eme közgazdaságilag is hasznos — de főléte is lucrativnak ígérkező vállalat sikerét, vidékünk legelőkelőbb pénzintézetek magukra vállalták az aláírások jóhiszlét s ezek értecsései szerint, a már eszközölt jegyzések folytán a részvénytársaság alapítóje csaknem biztosítva van. — Ha a jegyzések továbbra is ily kedvezően szaporodnak, a részvények árfolyam emelkedése már a legközelebb biztosan várható.

Elégett. Zlatnikon több gyermek a mezőn játszva tűzet gyújtottak, miközben egy Sztizkál Anna nevű 9 éves leányka ruhája tűzet fogott. Tarsai ijedt futásban a falunk iramodtak, de mire segítség érkezett, addig a szerencsétlenül járt gyermek iszonyu kínok között kiszenvedett.

Mult vasárnap, május 27-dikén végezte a himnolajst, járasunk népszéki orvosa, dr. András-kovics József úr, mind a négy községben. A nép, annyire hűzódott eléjével ettol, most annál nagyobb örömmel és készséggel vízi beajtatni gyermekreit. Az anyakönyvből évrol-évre megkapja az orvos a névsort május 1-től — május elsőig. Akik nincsenek felvéve a nevsorbá, mint az évközben ide küldözött családok, azokat is elhozák a szülők. Sőt azok is, kik f. é. szep. elsőjével lépnek be mint kezdők, a betöltött 6-dik életév után az iskolába, szinten beajtatnak újra. A hatóság ezen intézkedése csak helyesnek találjuk. Meg is dícsérjük érte, hogy az országos törvény szigorúan végrehajtatják. Mindenesre hasznos intézkedés, mely az ember életet és egészséget megrzi a himnolajstól, melyben a reglebi időben ezren és ezren haltak el. A nép is beletta, hogy ez üdvös intézkedés, nem is idegenkedik azok nyelven. Az államra nézve nem komzombos az: milyen a nép egészsége. Az ember élete és munkaképessége nagy tökélet képviselet, tehát azt velőzni kell.

F. M. K. E. zászlója. Engedve a több oldalról kifejezett határozott onajnak irjak lapunknak a nöégyletől elhatározott, hogy nem csak a gyíjtok, hanem az adakozók nevet is közöljünk a lapokban, kik adakozással leltetővé tettek, hogy az általánosan örömmel fogadtot eszme, miszerint a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület már lehetőségre az idei nagyszebeni alkalmából egy hozzá méltó zászlóval ajándékozta meg, valóságba vajjon. Megjegyezzük eleve azonban, hogy a magasztos ideától atnatott, hogyemk eme hazafias norgalmához több férfi is csatlakozott, kik a minél biztosabb siker érdekében maguk ajándékaival is növeleket az egybegyűlönd összeg. Öromtiszte esemény ez, mert ez legszebb bizonyítéka annak, hogy F. M. K. E. tevékenysége általános éltánerésben részesül. — Mivel pedig egyszerre nem közölhetők a beérkezett gyíjtok és adakozók nevet, azok a beérkezett sorrendben folytatatosan fognak közre tetetni. Adakozók: Csipkék Jánosné, gyíjtyó roca, Csipkék Jánosné 2 frt, Miktes Ignácné 1 fr, Székly Ólón 1 fr, Horvath Janka 50 kr, Paecsis István 50 kr, Dr. Pantocsek József 3 fr, Knyazovicsky N. 1 fr, Kelecsényi Károly 1 fr, Filipp Alajosné 1 fr, Tomán Radófine 1 fr, Kropacsy Jenőné 1 fr, Dr. Adla Victor 1 fr, N. N. 50 kr, Székely János és jeje 1 fr, Knyazovicskyé 1 fr, Léonárd 2 fr, Keveczy Margó 1 fr, Zayda Vilma 1 fr, Burca Jozsefné 1 fr, Burca József 50 kr, Dr. Berger Vilmos 1 fr, traladner, Platko Gyula, Platko Regina, Paecsis István és Goidner Adófine 50 krjával, Felsenberg család munk Bernat, Reinherz, Berinfeld Katalin, Puschmann Mária, Toscano Adél 1 frjával, Mika Anna 3 fr, Munk Jozsefné, Goidner Jenőné, Dr. Mayer Miksa 1 frjával, Klapetek Mária 2 fr, Kuthay Szilada Rezo, Pantocsek Jozsefné, Hamar Gyuláné, osv, Fojtik Paulin, Fojtik Tivadár, Csernyánszky István, Dr. Munka, Brozdovicskyé, Link Regina, Munk Mor esaiája, Dr. Fridrich Alajos, Adla, Dr. Havel 1 frjával, Paecsek Ede 2 fr, összesen 34 fr. — *Báro Stummer Sándoré né gyíjtyó roca.* Báro Stummer Sándoré 15 fr. — *Craus Istváné gy. i.* Kraus Jozsefné, és Craus Istváné 5 — 5 fr, összesen 10 fr. — *Báro Sény Pálné gy. i.* Báro Sény Pálné 10 fr. — *Tarnóczy Béláné gy. i.* Tarnóczy Béláné 10 fr. — *Frideczky Béláné gy. i.* Hyrosz Jozsefné 2 fr, Frideczky Béláné 2 fr, Csizsátsky Akosné, Dr. Frideczky Timoné, Frideczky Dagnárka 4 frjával, Dr. Frideczky Timoné 2 fr, Frideczky Gizella 1 frt összesen 10 fr. — *Alpácssy Iréné gy. i.* Vagyon Moskóné 1 fr, Arpácssy Iréné 5 fr, összesen 6 fr. — *Schlahta Jánosné gy. i.* Schlahta Jánosné 5 fr. — *Sinkovics Károlyné gy. i.* Sinkovics Károlyné 4 fr, Csittary Mária 1 fr, összesen 5 fr. — *Próny Istváné gy. i.* osv. Beranek Hermin 1 fr, Próny Istváné 1 fr, összesen 2 fr. — *Rabkocz Juliska gy. i.* Rakocz Juliska 1 fr. — *Tombor Kornelné gy. i.* Káza Károly, Chrenóczy Nagy Katalin, osv. Miklós Jozsefné 1 frjával, Jakubovics Sándoré 50 kr. Zerdahelyi Adófine 1 fr, osv.

Gáspár Lajosné 1 frt, Steer Mamilla 50 kr. Böttner Józsa 2 frt, Vadnay Barnáné 1 frt, Sevesik Ida 1 frt, Szálé Lajosné 1 frt, Ehrenfeld Elza 1 frt, Berzevicy Szilárdné 1 frt, Miklóssy Lajosné 1 frt, Tóth Lajosné 1 frt, Tombor Kornelné 5 frt, összesen 20 frt. — *Libertyny Irma gy. i.* Gróf Erdödy Imréné 20 frt, Polonyi Jozsefné 5 frt, Várady Bálintné, Dr. Krutyel Jozsefné, Müller Ferencz, Bkovicz, Berke Károly, és Szabl Godofrd 1 frjával, Krausz Gyula 2 frt, Hliniczky János 1 frt, Várady Bálint 1 frt, Szabó Jozsef 5 frt, Fodor Jozsef 5 frt, Boross Sándoré, Sándor, és Dr. Trstyánszky Géza 1 frjával, Trstyánszky Lajos 2 frt, Pranzovszky 2 frt, Eisler Daniel 3 frt, Eisler Izidor 1 frt, Bariss Vilmos 2 frt, Bariss Boláné 2 frt, Szesler Jakab 2 frt, Nagl Salamon 3 frt, Dr. Bok 2 frt, Dr. Visnyovszky 50 kr, Rónay 1 frt, Vinter Sándor 2 frt, Jull Hermin 2 frt, Bodnár Margit, Niepel Lajos, Dr. Kostyál Miklós, Jeszenszky Géza, Jeszenszky Jozsef, 1 frjával, Boló Péter 2 frt, Riszlorfer Gyula 1 frt, Szubner Simon 1 frt, Vittenberger Kornél 2 frt, Brunovszky Samu 1 frt, Kápli Lajos, Simon Ferencz, és Stelez Lajos 1 frjával, X. Y. N. N. Dölle Gyula, és Lázár Lajos 50 krjával, Benke Gézané 2 frt, Libertyny Gusztávné 3 frt, Libertyny Irma 2 frt, összesen 100 frt.

Tűz. Kis-Pitvrsden, Nyitra megye nyugoti határán, május 26-án belelított a vilám, s a fatövében összehalmozott kendert felegette, mielőtt a tűz nagyobb pusztítást okozott volna, Benka gazda annak tovatérését megakadályozta. — *Kis-Kovalón* pedig urnapja alkalománál, éppen midőn a nép templomban volt, egy Beranek nevű esavargó tűzet dobott egy csűrbe, mely csakhamar lángba borult s azonkívül még 20 gazdának lakházát égette porrá.

Levágatott a városi közbághóhidon. Bika 21 Okör Tehén 35 Úszó 4 Tinó 9 Borju 368 Juh 11 Kecske 6 drb.

Gabonaárak, 1894 évi Junius 1-én buza 6.50—6.25—6 roz, 5.50—5.25—5 árpa, 6.50—6.25—6 tengeri, 5.50—5.25—5

Irodalom.
Petri Cardinalis Pázmány Dialectica. Recensuit Stephanus Bográd universit. professor. Budapestini 1894. 688 l. Ara 5 frt.

Halhatatlan Pázmányunk összes műveit adja ki most az egyetem hittudományi kara. A napokban jelent meg a latin sorozatból az első nagy kötet: *a gondolkodástán*, az egyetemi könyvtárban örözött kézirat alapján. Hatalmas bölcsesleti mű, mely e szellemi örösnak lelkebe, nálunk páratlan műveltsége enged betekintésnek. Ebben látja az ember, mily szellemi eszközökkel rendelkezett a nagy primás, ki egyik irányban, Toldival szölvá, a magyar stílt, a magyar könyvnyelvet megteremtette; a másik irányban, a katolikus visszahatásnak, a katolicizmus ujjaalkotásának a 17-ik században nálunk egy maga mozgató lelke vala. Szinte jól esik a telelőd magyar katolicizmus e napjaiban az egykori nagy logikusnak e művet, melyet meg tanár korában írt, kezbe venni; szinte jól esik reá visszaemlékezni. Pázmányunk oly nagyság volt, ki saját fényvel világított, ki önmagát tette nagygyá; tehetség, hozzá fogható, nálunk azóta se volt. A hittudományi kar érdeme, hogy közénk varázsolja ismét a nagyot s gondolkodástán kezd, hogy a miben ez a kor oly igen fogatekos, gondolkozni tanuljunk. A helyes gondolkozás hiánya, ez államferianknak úgy mint tanult embebreinknek is egyik baja. Ebből ered a sok tevels s a vallásnak kevésre becslése. Azért üdvözöljük a közénk lepett Pázmányt, műveinek kiadása kell hogy hatással legyen az orszagra. A kiadás felkarolása pedig minden magyar embernek becsületbeli kötelessége.

Lélektan és Gondolkodástán. Középsikolai használatra. Írták: dr. Hajdu Tibor és dr. Zoltányi Irén. Ezen cím alatt jelent meg egy tankönyv a Sz. István-társulat kiadásában. Úgy a Sz. István-társulat mint a szerzők egy léhagypóttó művet nyujtanak a tanúgy barátainak. Aig van tárgy, mely nálunk oly mostoha elbasásban reszesülne, mint a philosophia úgy az iskolában, mint az irodalomban. Az iskolában valami fölösleges függelenek tekintik, az irodalomban pedig olyan tárgynak, mely fölött mindenki palcat terítet aenélk, hogy bővebb tanulmányra szorulina. Már pedig, ha a középsikolai orkétást a philosophiával nem korozzuk, ha az értecséket nyitvauntott irjak legalább anyai bölcsesleti ismeretet nem visznek magukkal, amennyi reálismerret, mába várjak tudósítónk életének önálló fejlődését, mert csak utanoztatunk, eredeti gondolkodást nem lehet. De vajjon milyne bölcseslettel rotsák meg a haza reményeigenek fejt? — Ezen kérdésre megfelel az előttünk fekvő tankönyv. Megjelentek már eddig is philosophiai tankönyvek a középsikolák számára, de használatban nagyobbbrészt részint beavított részint be nem vailott fordítások voltak. Hogy pedig a fordított művek nem lenetnek jó iskolai kézikönyvek, nem szorul bizonyításra: s meg inkább áll ez azon plagiatórokról, melyeknek szövegét maga a szerző sem érti. Ezen új tankönyvben le vannak rakva a helyes bölcsesletnek elveit, melyeket egy a tudomány mint a jórán esz ajánl. A stílus oly világos, hogy a tanuló magyarázat nélkül is képes az megerteni, mert minden oly közvetlenséggel áll szembe elott, mint a tapasztalatnak tényei. Ez s azon körülmény, hogy a leikes és gondolkodástánknak minden kérdését felelel, okozza, hogy kisse bonok látszik a középsikolák számára. Csak-hogy persze ennek nem a szerzők, hanem a tanterv az oka. A tanterv szerint a bölcseslet eleméit kell elsajátítani. Ha ket evben heti 3-3 óráz szentelnek ezen tárgynak, az új tankönyv maga teljes egészében, sőt meg nagyobb terjedelmében is lenne elvegezhető. S ezen nagyobb terjedelm kívánatos is volna a könyv kritikai részében. A szerzők a tantervre való tekintettel a kritikai vonatkozás kérdéseket nagyon kis térre szorították; pedig ezeknek ismerete az alap fontosságával bír. A saaktan meg fogja találni a modot részint a lélektani részint pedig a gondolkodástani kérdéseknél az illeto kritikai szempontokra való bővebb utalásra. A 228 lapra terjedő könyvből talán a jelen körülmények között is egy srt sem kellene kihagyni, mert oly rendszerben van írva, hogy az ifjaknak érdeklődését folyton öv-

ren tudja tartani, ami sok anyagnak megtanulását is egészen könnyűvé teszi. Azért a legmelegebben ajánlhatjuk ezen tankönyvet nemcsak a tanterviaknak, hanem az olvasó közönségnek is. Megrendelhető bármely könyvkereskedés révén a Sz. István társulatnál. Ára 1 ft 20 kr.

Törvényszéki csarnok.

Magy. kir. Curia által elintézett perek jegyzéke.

Kassay Mátyás felperesnek — Praxe Ferencz ellen zálogjog törése iránti perben, — a II-od bír. ít. helybenhagyva.

A pozsonyi kir. ítélő-tábla által elintézett perek jegyzéke.

Kiacsek János és neje felperesnek — Wetzler Mór és t. elleni birtokperben — az I-od bír. ítél. részben megváltoztatta.

Weisz Adolf mint Böhne Evának megbízottja felperesnek Oppermann H. C. T. ellen zálogalmi jog bírálása iránti perben, — az I-od bír. ít. részben megváltoztatta.

A nyitrai kir. törvényszék által 1894. évi május 29-én elintézett polgári perek jegyzéke.

Richter András felperesnek — Richter Pál és társai ellen örököségi megítélés iránti perben, — felperes keresetével elutasítva.

Nigrovics Éva felperesnek — Zongor Julia ismeretlen örökösével szemben ingatlanok tulajdonjoga iránti perben, — felperes keresetét helyadva.

Rácz István és társának — Kochan szül. Machalecz Mária és t. ellen bekelezett zálogjog törése iránti perben, — felperes keresetét helyadva.

Schuch József felperesnek — Balogh János ellen 3500 ft iránti perben, — felperes keresetét helyadva.

Jancsóczy szül. Kopecz Mária felperesnek — Palenik Máté és neje Mária ellen ingatlanok birtokba bocsátása iránti perben, — a per főtárgyára nézve az ítélet hozatala mellőztetik a perköltségek kölcsönösen megszüntetnek.

Machó Kuna Teréz felperesnek — Jamrich Mátyás és t. ellen bekelezett zálogjog törése iránt, — a zálogjog törése elrendeltetett.

Felölös szerkesztő: dr. Toth János.
Kiadó és laptulajdonos: Huszár István.

Az ezidei vetőidény alkalmával van szerencsém a n. é. közönségnek

eredeti MAUTHNER ÖDÖN-féle vetőmagvakat,

nevezetesen:
lucerna és vöröshere magokat, Esparsettet, eredeti oberndorfi és másfajta

takarmányrépamagot, konyhakerti magvakat,

többek között Carfiolt, különféle retek, káposztát, kalaráb, paradicsom, petrezselyem és répamagot ajánlani.

Miután én csupán Mauthner Ödön budapesti cég magjait árusítom, a magok megbízhatóságát illetőleg a n. é. közönségnek a lehető legnagyobb kezesseget nyújtom, és mivelhogy

Mauthner-féle árjegyzék eredeti árait

hozom számításba, kérem a t. szükséglettel bíró közönség ama részét, kik Mauthner-féle megbízható magokra reflektálnak, hogy megrendeléseiket cégem közbenjárásával eszközölni sziveskedjenek. Legpontosabb kiszámlálást biztosítva maradtam teljes tisztelettel

FRITZE BÓDOG

fűszerkereskedő Nyitra, a „Korona szálló”-val szemben.

Egy kellő iskolai képzettséggel bíró **tanonc** azonnal felvétetik.

AGRICOLA ÉRCÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

ALÁÍRÁSI FELHÍVÁS

Nyitra AGRICOLA ércöntöde és gépgyár részvénytársaság cég alatt **HÁROMSZÁZEZER KORONA** alaptőkével

egy oly vállalat alapították, melynek tárgya a Nyitra levő Weisz Sándor-féle gazdasági gépgyár, érc- és vasöntöde cég alatt gyári üzlet folytatása, jelesen: gazdasági gépek és eszközök, szerszám és munkagépek gyártása, valamint az ezen tárgyakkal való kereskedés leendő.

A részvénytársaság alaptőkéje háromszázezer korona lévén, ezen alaptőke **1500 db** névre szóló, egyenként **200 korona 100 forint** névértékű részvényre oszlik.

Az alaptőkét sem maguknak, sem pedig másoknak semmiféle előnyöket nem biztosítanak, mi okból a részvények névértékben bocsátatnak ki aláírásra.

Az alaptőke legnagyobb része már jegyezve lévén, az alaptőkének még nem jegyzett kisebb részére nézve, ezennel nyilvános aláírási felhívás bocsátatik ki a következő feltételek alapján:

1. A kibocsátási ár 200 korona — 100 o. é. frt névérték.
2. Az aláírás alkalmával a jegyzett összeg 10%-a készpénzben fedezetül leteendő.
3. A jegyzett összeg készpénzben két részletben fizetendő, és pedig: 1894. évi szeptember hó 1-ig 50%, és 1894. évi október hó 15-ig 50%. — Az aláíráskor átadott 10%-nyi fedezet az első részlet lefizetésekor beszámítható.
4. Tuljegyés esetére az alaptők fentartják maguknak a redukálás jogát.

A részvények aláírásának jegyzési zárhatárideje 1894. augusztus hó 1.

Aláírásokat elfogad:

A „Nyitrai gazdasági egyesület” titkára: Mészáros Pál úr.
A „Nyitrai gazdasági egyesület” alelnöke: báró Friesenhof Gergely úr.

érséknévjári takarékpénztár, komáromi első takarékpénztár részvénytársaság, lévai takarékpénztár, nagyszombati takarékpénztár, nyitrai iparbank mint részvénytársaság, nyitrai hitelbank, nyitrai kereskedelmi és hitelintézet, nyitrai népbank részvénytársaság, nyitrai takarékpénztár, nyitrai-árbokréthi takarékpénztár, püstyéni takarékpénztár, szentlőrinc takarékpénztári egyesület, trencsényi takarékpénztár részvénytársaság, első vázsellyei takarékpénztár, vágányhelyi takarékpénztár, verbóci takarékpénztár, végül a részvénytársaság alulírott alapítói, egyúttal az alaptők végrehajtó bizottságának központi irodája (Nyitra, Kalmár-ut. 15. sz.) és az ez által felkért megbízottak.

Az alaptőknek Nyitra, 1894. évi május hó 2-án tartott üléséből. 36. 2-10.

Br. Schmertzing István. Br. Friesenhof Gergely. Gerstl Gyula.
Karsay Lajos. Dr. Szulyovszky Dezső. Mészáros Pál.

KORONA SZÁLLODA

KORONA SZÁLLODA

Igen tisztelt vidéki valamint helybeli vendégeimnek szolgáljon becses tudomásul, miszerint a

KORONA SZÁLLODÁT

valamint

A SZIGETI VENDÉGLŐT

Istenben boldogult férjem elhalálása következtében a jövőben saját számlámra tovább vezetem, úgyszintén általános figyelemre ajánlom a

szigeti melegfürdőt

mely a jelenkor igényeinek megfelelőleg be van rendezve. Becsés vendégeim pártolását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

özv. Jozsits Gyuláné.

KORONA SZÁLLODA

A magas kormány kezdeményezése folytán 3,000,000 frt alaptőkével alapított

Hungária műtrágya-, kén-sav- és vegyi ipar részvény-társaság

ajánlja saját gyártmány, tiszta kén-savval feltárt, elismert kitünő minőségű műtrágyáit: **csontliszt-, spodium-, ammoniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet,**

THOMAS-SALAKOT,

chilialétromot, kén-savas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: **szőlő-, répa-, rét-, kender- stb. trágyát** és mindennemű egyéb műtrágyát. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltetnek. — Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: **VI., Váci-körút 21. sz.** (Iparudvar), hová a levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

1. 23-52.

Nyomatik a kiadó Huszár István könyvnyomdájában Nyitra.

Mindennemű műtrágya.

Thomas-salak.